

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

برنامه دوره دکتری شهرسازی

این برنامه:

طبق بند ۶ ماده واحده ضوابط و مراحل بررسی و تصویب برنامه های آموزشی در شورای عالی برنامه ریزی محسوب نمود چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی و رای کمیسیون ویژه بررسی برنامه های موقت در جلسه ۱۳۶۹/۸/۲۵ بطور موقت تصویب میشود و جهت اجراء واحدهای مجری ابلاغ میگردد و از تاریخ ابلاغ تا تصویب نهائی آن در شورای عالی برنامه ریزی دارای اعتبار است.

رای صادره شورای عالی برنامه ریزی در مورد برنامه آموزشی

برنامه دوره دکتری شهرسازی

این برنامه طبق بند ۶ ماده واحده ضوابط و مراحل بررسی و تصویب برنامه های آموزشی در شورای عالی برنامه ریزی مصوب نود و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی و رای کمیسیون ویژه بررسی برنامه های موقت در جلسه ۶۹/۸/۲۰ بطور موقت تصویب میشود و جهت اجرا به واحدهای مجری ابلاغ میگردد و از تاریخ ابلاغ تا تصویب نهائی آن در شورای عالی برنامه ریزی دارای اعتبار است .

رای صادره شورای عالی برنامه ریزی در مورد ابلاغ موقت برنامه آموزشی دوره دکتری شهرسازی صحیح است ابلاغ شود .

دکتر مصطفی معین
وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت : معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید .

سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی

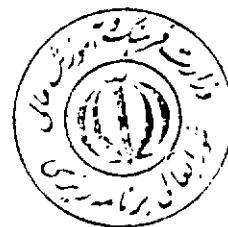
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

صفحه

۲	مقدمه
۱	بخش اول: آئین‌نامه
۶	فصل اول - کلیات
۶	هدف
۷	مراحل دوره
۸	فصل دوم - شرایط ورود
۸	فصل سوم - استادراهنما
۹	فصل چهارم - مرحله آموزش
۱۰	فصل پنجم - امتحان جامع
۱۱	فصل ششم - مرحله تدوین رساله
۱۲	فصل هفتم - سایر مقررات
۱۴	بخش دوم: جداول دروس
۱۵	دروس عمومی دوره دکتری شهرسازی
۱۶	دروس اختصاصی حوزه نظریه‌های شهرسازی
۱۷	دروس اختصاصی حوزه تاریخ شهرسازی
۱۸	دروس اختصاصی حوزه مطالعات ویژه شهری
۱۹	بخش سوم: شرح دروس
۱۹	کاربرد روشهای کمی در برنامه‌ریزی
۲۲	شهرسازی و فرهنگ اسلامی
۲۵	شهرسازی معاصر
۲۶	محیط زیست انسان
۲۸	جنبه‌های حقوقی، قانونی و عرفی شهرسازی
۳۰	زیبایی شناسی شهری
۳۱	تنوریهای جدید شهرسازی

۳۴	برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای
۳۶	برنامه‌ریزی تطبیقی
۳۸	شکل‌شناسی شهری
۴۰	نظریه‌های منظرسازی
۴۲	تاریخ شهر و شهرنشینی
۴۳	شهرسازی اسلامی (شهر در دوره اسلامی)
۴۴	تاریخ و اندیشه‌های شهرسازی
۴۵	تاریخ و تحولات مسکن در ایران
۴۶	سرمایه‌گذاری در توسعه شهری
۴۷	مسکن (برنامه‌ریزی و تحولات)
۴۹	حمل و نقل شهری
۵۱	بازسازی کالبدی (مناطق آسیب‌دیده)
۵۳	مرمت و احیای بافت قدیمی شهری

۱۵ برنامه مدون و جدید آموزش دکتری معماری و شهرسازی از دانشگاههای معتبر اروپا و آمریکا که سابقه طولانی در آموزش این مقاطع داشتند منجر شد.

ضمن اقدام برای دریافت این برنامه‌ها، تجربیات تحصیل اساتید دانشکده که دوره دکتری خود را در دانشگاههای خارج گذرانده بودند جمع آوری و جمع بندی شد که در کنار برنامه‌های سال ۱۹۹۰ دریافت شده دانشگاههای جهان، زمینه خوبی برای شروع برنامه‌ریزی برقرار نمود.

از سوی دیگر، نیازهای جمهوری اسلامی ایران در امر آموزش و پژوهش و همچنین تدوین مبانی تفکر اسلامی در زمینه‌های تخصصی یاد شده، تنظیم و محور تدوین برنامه قرار گرفت.

توجه به ویژگیهای فرهنگی و اعتقادی مقوله‌های معماری و شهرسازی و طرح جمهوری اسلامی ایران در سطح جهان بعنوان منادی اسلام اصیل و سوالات بی‌شمار متخصصین جهان در زمینه دانش معماری و شهرسازی اسلام و مسلمین، و ضرورت پاسخگویی به آن و تدوین بنیادین مباحث مذکور، زمینه اصلی تنظیم محور یاد شده بالا بوده است. کمیته‌های مذکور طی جلسات خود، اقدام به تهیه پیش‌نویس برنامه‌ای نمودند که بعنوان برنامه مقدماتی تلقی شده و برای اساتید دانشکده ارسال گشته و از ایشان نظرخواهی گردید.

پس از دریافت نظرات اساتید، جمع‌بندی آنها به همراه برنامه دانشگاههای دیگر جهان که اینک دریافت شده بود، طی جلسات متعدد و طولانی مورد بحث و تدقیق قرار گرفت.

مقارن تنظیم و تکمیل برنامه، در دی‌ماه ۶۸، آئین‌نامه جدید تحصیلات تکمیلی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی به دانشکده ابلاغ شده و تقارن این اقدام موجب گشت بخشی از دشواریهای آئین‌نامه‌ای مراحل تنظیم نهایی برنامه، سهل گشته و در عین حال چارچوبهای مطروحه در برنامه مذکور، سرعت تنظیم برنامه را ازدیاد بخشید و نهایتاً در اسفندماه ۶۸ کلیات برنامه تنظیم و به همراه برنامه دروس، تعداد واحدها و سایر موارد

مورد نیاز، جهت اظهار نظر و تصویب به شورای عالی برنامه‌ریزی ارائه گردید.

در فاصله بررسی برنامه در شورای عالی برنامه‌ریزی تا اعلام نظر شورا که در حدود ده ماه بطول انجامید، کمیته‌های تحصیلات تکمیلی گروه‌های معماری و شهرسازی و همچنین شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تشکیل و نسبت به تهیه سرفصل‌های دروس و شرح برنامه‌ها همت گذاشت که مجموعه تلاشهای مستمر شانزده ماهه بیش از پانزده نفر اعضای هیئت علمی دانشکده، اینک پیش روی شماست.

در خصوص برنامه تنظیم شده، سه نکته اساسی مورد نظر قرار داشت است که ذکر آن در سیاست‌گذاری و برنامه‌های آتی وزرات فرهنگ و آموزش عالی و دانشگاههای مجری دوره‌های دکتری معماری و شهرسازی، ضروری است.

اول:

همانطور که در آئین‌نامه تحصیلات تکمیلی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آمده و مورد توافق و تأکید کمیته‌های برنامه‌ریزی نیز واقع گردیده است، در تنظیم برنامه تلاش شده تا به تناسب مقطع دوره که دکتری است، بخشی از برنامه‌ریزی و تنظیم محدوده‌های آموزش و نوع درس، بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده (مذکور در آئین‌نامه) قرار گیرد و از ثابت بودن همه اجزای برنامه، شبیه آنچه در برنامه‌های دوره کارشناسی است، خودداری گردد و برحسب تواناییهای دانشکده‌های مجری و تشخیص ضرورت‌های زمانی، نسبت به مسائل روز و تواناییهای دانشکده، امکان تنوع و تحرک مناسب در برنامه وجود داشته باشد.

دوم:

براساس رویه جاری در سطح جهان و تأیید کمیته‌های برنامه‌ریزی، حد تحصیلات حرفه‌ای در رشته‌های معماری و شهرسازی، مقطع کارشناسی ارشد می‌باشد و به همین لحاظ است که تعداد دانشگاههایی در جهان که دارای مقطع دکتری معماری یا شهرسازی باشند، نسبت به

سایر رشته‌ها، بسیار اندک است.

بدین ترتیب دوره‌های دکتری معماری و دکتری شهرسازی، صرفاً جنبه پژوهشی و دانشگاهی داشته و علوم خاصی را در طول مقاطع قبلی دوره‌های خود به دانشجویان عرضه نخواهد کرد. بلکه ماهیت این دوره‌ها پژوهش بوده و اصلی‌ترین کاربرد آن، تأمین کادر آموزشی دانشگاهها خواهد بود و کاربردهای محدود آن نیز فعالیتهای پژوهشی دستگاههای اجرایی یا سطوح بالای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری این دستگاهها خواهد بود.

توجه به این نکته در کیفیت پذیرش دانشجو و شرایط و ویژگیهای ایشان اثر تام برجای خواهد گذارد.

سوم:

اجرای برنامه‌های دکتری، ضمن نیاز به برنامه و هیئت علمی مناسب آن، بشدت محتاج امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی است که امید است همچنانکه در برنامه‌ریزی‌های وزارت فرهنگ و آموزش عالی آمده است - صرف تأسیس دوره‌های دکتری موجب تخصیص امکانات ویژه به این دوره‌ها می‌گردد، دانشگاههای مجری، حسب نیازهای خاص برگزاری این دوره‌ها، همچنان که در امر نظارت بر کیفیت آموزش آنها، شورای تحصیلات تکمیلی را عهده‌دار ساخته‌اند، در امر تجهیز ملزومات آموزش این دوره‌ها مجاری خاص را موظف سازند تا به دور از تنگناهای امکانات آموزشی دانشگاهها نیازهای این دوره‌ها، بصورت خاص مورد نظر قرار گیرد.

فصل اول - کلیات

هدف: نیاز به تحقیقات گسترده در مسائل توسعه شهری بخصوص بعد از جنگ جهانی دوم سریعاً منجر به احداث دوره‌های عالی تحقیقاتی و دکتری شهرسازی در موسسات دانشگاهی معماری و مهندسی ساختمان شد. معماران و مهندسانی که عملاً مسئولیت ساخت فیزیکی شهرها را با طرح‌های معماری، ساختمانی و تأسیساتی خود داشتند در مقابل پیچیدگی‌های روزافزون و توسعه سریع شهری بعد از جنگ جهانی دوم و افزایش بی‌سابقه اتومبیل در شهرها و جابجائی مصارف زمین و غیره احتیاج به کسب آگاهی بیشتر در این زمینه‌ها را شدیداً حس می‌کردند از احداث دوره دکتری شهرسازی که در این موسسات عمدتاً برای معماران و مهندسان ساختمان و مدیران شهر ایجاد شده بود استقبال کردند، تدریجاً فارغ‌التحصیلان سایر رشته‌ها بخصوص اقتصاد، علوم اجتماعی، جغرافیا و مدیریت که نقش موثرتری در گسترش شهرها یافته بودند به دوره‌های دکتری شهرسازی راه یافتند و به این ترتیب دکتری شهرسازی نه تنها محلی برای تحقیقات گسترده در مسائل شهری و منطقه‌ای شد بلکه بصورت هم‌آهنگ کننده فعالیت‌های جداگانه حرفه‌هایی که در مسائل شهری مسئولیت دارند درآمد و مبدل به دوره‌ای «چندگانه» گردید.

جالب است توجه کنیم که در شهرسازی برعکس رشته معماری در برخی از کشورهای جهان اول دوره‌های عالی فوق کارشناسی‌ارشد و دکتری شهرسازی در این رشته احداث شد و سپس دوره‌های کارشناسی‌ارشد در رشته شهرسازی برای تربیت افراد حرفه‌ای «شهرساز» بوجود آمد.

ایجاد دوره دکتری شهرسازی در دانشگاه تهران که مسبق به سابقه نیز می‌باشد می‌تواند نقش بسیار موثری در اعتلای سطح شهرسازی و آگاهی و وقوف بیشتر از واقعیت‌ها و مسائل توسعه شهری در کشور ما داشته باشد و این امر بجز از طریق تحقیقات اصیل و متمرکز در موضوعات متنوع و مختلف شهرسازی میسر نیست. شهرسازی در ایران و اقلیم‌های

مختلف آن تاریخی طولانی، جالب و آموزنده دارد بخصوص تجارب بعد از ظهور اسلام و آنچه امروز بنام «شهرسازی اسلامی» در جهان شناخته شده مورد تجزیه و تحلیل کافی و تحقیقات اصیل و جامع قرار نگرفته است و دوره دکتری شهرسازی در دانشگاه تهران می‌تواند به این مهم جامه عمل بپوشاند و تدریجاً آنچنان دانش و فرهنگ شهرسازی بوجود آید که مسئولان شهرسازی ضمن احترام به سنت‌های شهرسازی و شهرنشینی گذشته و بافت‌های قدیمی شهری توسعه شهرها را با وجود مسائل حاد امروزی مانند گسترش صنایع، ترافیک، تراکم آلودگی هوا و غیره برنامه‌ریزی و طراحی کنند.

هدف دوره دکتری شهرسازی تربیت محققان و مدرسانی است که بتوانند به تعلیم شهرسازی در موسسات دانشگاهی بپردازند و مشاوران کارآمدتر و موثرتری برای موسسات دولتی و بخش خصوصی باشند، تمرکز تحقیقات اصیل شخصی در یکی از وجوه بسیار متنوع شهرسازی در زمینه‌های تاریخ و تئوریا و روش‌های شهرسازی، مسائل مسکن، حمل و نقل شهری و غیره از اهداف مهم دوره دکتری شهرسازی است که علاوه بر بوجود آوردن مدرسان عالی‌تر و متخصصان آگاه‌تر شهرسازی به گسترش فرهنگ شهرسازی و درک بهتر و عمیق‌تر مسائل شهری نیز منجر می‌شود. گسترش تحقیقات در زمینه‌های خاص مانند شهرسازی اسلامی ایران و پی‌گیری در چاپ و انتشار اینگونه تحقیقات تدریجاً می‌تواند شهرسازی ما را در موقع مبادلات پایاپای دانشگاهی با دانشگاه‌های معتبر جهان قرار دهد، بالاخره با توجه به خصوصیات «چندنظامی» بودن این دوره هم‌آهنگی بین نیروهای موثر در توسعه شهری و منطقه‌ای بصورت بهتر و عمیق‌تر بوجود می‌آید که در نظام‌دهی به توسعه شهری و مدیریت توسعه شهری بسیار جانز اهمیت است.

مراحل دوره

دوره دکتری شهرسازی به دو مرحله آموزشی و پژوهشی تقسیم می‌شود. مرحله آموزشی از زمان پذیرفته شدن دانشجو در امتحان ورودی آغاز می‌شود. پس از طی دوره آموزشی و گذراندن امتحان جامع طبق مواد

این آئین‌نامه دانشجوی وارد مرحله پژوهشی می‌شود. مرحله دوم پس از قبولی داوطلب در امتحان جامع آغاز می‌شود و با تدوین رساله و دفاع از آن پایان می‌پذیرد.

تبصره

دانشجو می‌تواند تحقیقات اولیه مرحله پژوهشی را در مرحله آموزشی آغاز نماید ولی ثبت‌نام رسمی وی برای رساله منوط به موفقیت او در امتحان جامع است.

فصل دوم - شرایط ورود

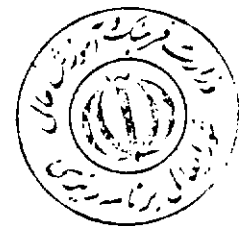
شرایط ورود داوطلبان به دوره دکتری شهرسازی به شرح زیر است.

- ۱ - داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی.
- ۲ - داشتن دانشنامه کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) یا بالاتر در یکی از رشته‌های طراحی شهری، برنامه‌ریزی شهری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، معماری، معماری منظر، طراحی محیط.

تبصره

فارغ‌التحصیلان سایر رشته‌ها در صورتی می‌توانند وارد دوره دکتری شهرسازی بشوند که دانشنامه کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) آنها معادل یکی از رشته‌های فوق‌الذکر از طرف وزارت فرهنگ و آموزش عالی شناخته شود.

- ۳ - داشتن حداقل میانگین ۱۵ از ۲۰ یا معادل آن در دوره کارشناسی ارشد.
- ۴ - موفقیت در امتحان یکی از زبانهای آلمانی، انگلیسی، ایتالیایی، فرانسه.
- ۵ - قبولی در امتحانات اختصاصی ورود به دوره دکتری شهرسازی.
- ۶ - داشتن معرفی‌نامه مبنی بر صلاحیت تحصیل در دوره دکتری حداقل از ۲ تن استادان قبلی داوطلب.

فصل سوم - استادراهنما

- ۱ - استادراهنما بنا به تقاضای دانشجو و موافقت استاد و تصویب کمیته تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی شهرسازی تعیین می‌گردد.

تبصره

تعیین استادراهنما باید حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی انجام

پذیرد، مادامیکه استادراهنما انتخاب نشده است مدیر گروه آموزشی
شهرسازی و وظائف استادراهنما را به عهده می‌گیرد.

۲ - استادراهنما باید عضو هیأت علمی دانشگاه بوده و حداقل دارای مرتبه
استادیاری و سه سال سابقه تدریس یا تحقیق در دوره کارشناسی‌ارشد
باشد.

۳ - به پیشنهاد استادراهنما و تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی گروه یک یا
دو نفر از اعضای هیئت علمی یا صاحب‌نظران و محققان برجسته بعنوان
استادمشاور تعیین می‌شوند.

تبصره: استادان مشاور باید دارای مدرک دکتری یا حداقل مرتبه استادیاری با
سابقه ۳ سال تدریس یا تحقیق در دوره دکتری ارشد باشند. برای
صاحب‌نظران و محققانی که عضو هیأت علمی دانشگاهها نیستند داشتن
مدرک دکتری الزامی است.

فصل چهارم - مرحله آموزشی

۱ - دانشجویی که برای دوره دکتری شهرسازی ثبت‌نام می‌کند در مرحله
آموزشی موظف است ۲۴ واحد درسی را با مشورت استادراهنما در
مدت مجاز دوره با موفقیت بگذراند.

تبصره ۱: دانشجو مجاز است در هر نیمسال تحصیلی در مرحله آموزشی بین
۶ تا ۱۰ واحد ثبت‌نام کند، مگر آنکه واحدهای باقیمانده دانشجو کمتر
از ۶ واحد باشد.

تبصره ۲: حداکثر طول مدت مجاز مرحله آموزشی چهار نیمسال است و
چنانچه دانشجو نتواند در این مدت، مرحله آموزشی را به پایان برساند از
ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره ۳: دانشجویانی که در دوره کارشناسی‌ارشد (داخل یا خارج) تعداد
واحدهای لازم درسی را نگذرانده باشند با تصویب کمیته تحصیلات
تکمیلی گروه موظفند کمبود واحدهای خود را در مرحله آموزشی
جبران کنند. در هر حال مجموع واحدهای آموزشی و دروس کمبود
برای هر دانشجو نباید از ۴۰ واحد درسی تجاوز کند.

۲ - برنامه درسی مرحله آموزشی دکتری شهرسازی دارای سه حوزه اصلی

مشمول بر ۲۴ واحد درسی است که ۱۰ واحد آن عمومی مبرای تمام دانشجویان اجباری و ۱۴ واحد آن از میان حوزه‌های تخصصی با نظر استادراهنما و تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی گروه انتخاب می‌گردد. تبصره ۱: دانشجویان پس از قبولی در آزمون ورودی در نیمسال اول، درس عمومی خود را گذرانیده و از نیمسال دوم گرایش رساله مربوط به خود را از میان حوزه‌های تخصصی انتخاب و پس از تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی گروه و شورای تحصیلات تکمیلی ادامه تحصیل خواهند داد.

تبصره ۲:

کلیه دانشجویان موظفند درس کاربرد روشهای کمی در برنامه‌ریزی را به میزان ۲ واحد بعنوان درس کمبود بگذرانند. مگر در شرایطی که کمیته تحصیلات تکمیلی گروه واحدهای دیگری از سوابق تحصیلی و حرفه‌ای ایشان را معادل درس مذکور تشخیص دهند.

تبصره ۳:

در صورت صلاحدید و با تصویب کمیته تحصیلات تکمیلی گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده بعضی دروس ارائه شده می‌توانند در یکدیگر ادغام شده و یا دروس جدیدی در هر یک از حوزه‌ها اضافه و یا از دروس تعریف شده، حذف گردند.

۳ - حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ است، در صورتی که دانشجویی در یک درس نمره کمتر از ۱۴ بیاورد باید آنرا تکرار کند. در هر حال میانگین کل دانشجوی در دوره دکتری نباید از ۱۵ کمتر باشد.

تبصره

چنانچه میانگین کل نمره‌های دانشجو در مدت مجاز تحصیل در مرحله آموزشی به ۱۵ نرسد از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

فصل پنجم - امتحان جامع

۱ - دانشجویی که در امتحان کلیه دروس قبول شده باشد باید در امتحان جامع که بصورت کتبی یا شفاهی است شرکت کند این امتحان

زیر نظر استادراهنما و توسط هیأتی مرکب از پنج نفر بشرح زیر برگزار می‌شود.

- استادراهنما

- دو نفر حداقل دارای مرتبه استادیاری با ۳ سال سابقه تدریس یا تحقیق.

- دو نفر حداقل دارای مرتبه دانشیاری

اعضاء این هیأت با پیشنهاد استادراهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده انتخاب می‌شوند و از این عده دو نفر می‌تواند از اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های دیگر باشد.

۲ - نمره قبولی امتحان از رشته اصلی و نیز میانگین کل امتحان جامع نباید از ۱۵ کمتر باشد.

۳ - کسانی که نمره امتحان جامع آنها از ۱۵ کمتر است می‌توانند برای بار دوم (در مدتی که از حداکثر مجاز تحصیل در دوره آموزشی تجاوز نکند) در امتحان جامع شرکت کنند.

فصل ششم - مرحله تدوین رساله

۱ - دانشجویی که در امتحان جامع پذیرفته می‌شود می‌تواند در مرحله تدوین رساله ثبت نام کند.

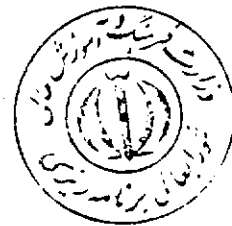
۲ - دانشجو موضوع رساله خود را با موافقت استادراهنما تعیین و پس از تصویب کمیته تحصیلات تکمیلی گروه، مرحله پژوهش را آغاز می‌کند.

۳ - فعالیتهای علمی و تحقیقی دانشجو در ارتباط با تهیه و تدوین رساله باید با هدایت و نظارت استادراهنما باشد و دانشجو موظف است در هر زمانی که استادراهنما تعیین می‌کند نتیجه تحقیقات خود را به وی گزارش نماید.

۴ - دفاع از رساله پس از تدوین و تأیید آن از طرف استادراهنما در حضور هیأت داوران صورت می‌گیرد. ترکیب هیأت داوران به شرح زیر است. استاد راهنما بعنوان رئیس هیأت.

یکی از استادان مشاور با انتخاب کمیته تحصیلات تکمیلی گروه.

دو نفر از اعضای هیأت علمی با انتخاب کمیته تحصیلات تکمیلی گروه

که یک نفر حداقل با مرتبهٔ دانشیاری و دیگری حداقل با مرتبهٔ استادیاری و سه سال سابقهٔ تدریس یا تحقیق باشد.

یک نفر از اعضای هیأت علمی حداقل با مرتبهٔ استادیاری و یا سه سال سابقهٔ تدریس یا تحقیق یا یکی از محققان برجسته با درجهٔ دکتری، حتی‌المقدور از دانشگاههای دیگر و سایر موسسات علمی و پژوهشی با انتخاب رئیس دانشکده.

۵ - دانشجو در جلسه‌ای که به ریاست استادراهنما و حضور حداقل سه تن از اعضای هیأت داوران، تشکیل می‌شود گزارشی از کار تحقیقاتی و رسالهٔ خود را عرضه و از آن دفاع می‌نماید.
هیأت داوران پس از شور و بررسی اصالت و صحت رساله، امتیاز آن را به شرح ذیل مشخص می‌نماید.

الف - قابل قبول.

۱ - قبول شده با درجهٔ عالی

۲ - قبول شده با درجه خوب

۳ - قابل قبول

ب - غیر قابل قبول.

ملاک تصمیم‌گیری در خصوص رد یا قبول رساله‌ای رأی حداقل چهار تن از اعضاء هیأت داوران، خواهد بود و برای درجه‌بندی مراتب قبولی رأی موافق حداقل سه تن از اعضاء لازم است.

تبصره ۱:

چنانچه هیأت داوران رساله را از جهاتی ناقص تشخیص دهد موارد نقص را در رأی خود ذکر می‌کند و از دانشجو می‌خواهد در مدتی که از حداکثر مجاز دوران تحصیل تجاوز نکند رساله را کامل و مجدداً از آن دفاع نماید.

فصل هفتم - سایر مقررات

۱ - حداقل و حداکثر مدت مجاز تحصیل به ترتیب ۳ و ۴ سال است. در صورتی که دانشجو در مدت مجاز تحصیل نتواند رسالهٔ خود را به تصویب برساند از ادامهٔ تحصیل در آن رشته محروم می‌شود.

تبصره ۱:

شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند در موارد استثنائی به پیشنهاد استاد و تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی دانشکده حداکثر تا سه نیمسال تحصیلی به مدت مجاز تحصیل دانشجوی اضافه نماید.

۲ - دانشجوی دوره دکتری باید بطور تمام‌وقت به تحصیل بپردازد و چنانچه مطابق مقررات آموزشی ثبت‌نام نماید و ادامه تحصیل دهد از مزایای دانشجویی دوره دکتری برخوردار می‌گردد.

تبصره ۱:

آئین‌نامه‌های اجرائی لازم توسط شورای عالی برنامه‌ریزی و وزارت فرهنگ و آموزش عالی به تصویب مراجع ذیربط خواهد رسید.

تبصره ۲:

عدم ثبت رساله و یا عدم نام‌نویسی در زمان مقرر بمنزله انصراف از تحصیل خواهد بود در موارد استثنائی که دانشجوی عذر موجه داشته باشد با موافقت گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل می‌تواند حداکثر تا دو نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره ۳:

دانشجویانی که معدل کل امتحان جامع آنها ۱۵ و بالاتر باشد اعم از آنکه برای مرحله تدوین رساله ثبت‌نام کنند یا از ادامه تحصیل منصرف شوند، بنا به درخواست آنان تأییدیه‌ای منبئ بر گذراندن مرحله آموزشی دوره دکتری از سوی آموزش دانشگاه به آنان داده خواهد شد.

۳ - نحوه پذیرش و ادامه تحصیل دانشجویان متقاضی انتقال از دانشگاههای خارج از کشور به این دوره مطابق مقرراتی است که طبق آئین‌نامه مصوب وزارت فرهنگ و آموزش عالی تنظیم و به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی خواهد رسید.

بخش دوم

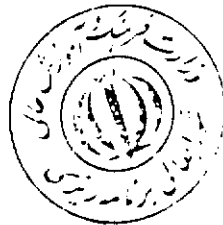
جداول دروس عمومی و حوزه‌های تخصصی دورهٔ دکتری شهرسازی

دروس عمومی دوره دکتری شهرسازی

(GENERAL STUDIES)

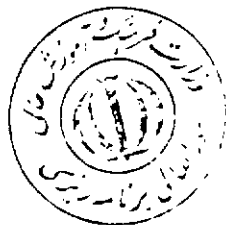
پیشنیاز با زمان ارائه درس	عملی	نظری	جمع	تعداد واحد	نام درس	کد درس
-	-	۳۶	۳۶	۲	شهرسازی و فرهنگ اسلامی	۱۱
-	-	۳۶	۳۶	۲	شهرسازی معاصر	۱۲
-	-	۳۶	۳۶	۲	محیط زیست انسان	۱۳
-	-	۳۶	۳۶	۲	جنبه‌های حقوقی، قانونی و عرفی شهرسازی	۱۴
-	-	۳۶	۳۶	۲	زیبایی شناسی شهری	۱۵
		۱۸۰	۱۸۰	۱۰	جمع	

دروس اختصاصی حوزه نظریه‌های شهرسازی

(THEORY OF URBAN DESIGN & PLANNING)

پیشنیاز با زمان ارائه درس	عملی	نظری	جمع	تعداد واحد	نام درس	کد درس
-	-	۵۴	۵۴	۳	تئوریهای جدید شهرسازی	۱۶
-	-	۵۴	۵۴	۳	برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای	۱۷
-	-	۳۶	۳۶	۲	برنامه‌ریزی تطبیقی	۱۸
-	-	۳۶	۳۶	۲	شکل‌شناسی شهری	۱۹
-	-	۳۶	۳۶	۲	نظریه‌های منظرسازی	۲۰
-	-	۲۱۶	۲۱۶	۱۲	جمع	جمع

دروس اختصاصی حوزه تاریخ شهرسازی
(HISTORY OF URBAN DESIGN & PLANNING)

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	عملی	نظری	جمع	تعداد واحد	نام درس	کد درس
-	-	۵۴	۵۴	۳	تاریخ شهر و شهرنشینی	۲۱
-	-	۵۴	۵۴	۳	شهرسازی دوره اسلامی	۲۲
۲۰	-	۳۶	۳۶	۲	سیر اندیشه‌های شهرسازی	۲۳
-	-	۳۶	۳۶	۲	سیر تحولات مسکن در ایران	۲۴
		۱۸۰	۱۸۰	۱۰	جمع	

دروس اختصاصی حوزه مطالعات ویژه شهری

(SPECIAL FIELDS OF URBAN STUDIES)

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	عملی	نظری	جمع	تعداد واحد	نام درس	کد درس
-	-	۵۴	۵۴	۳	سرمایه گذاری در توسعه شهری	۲۵
-	-	۵۴	۵۴	۳	مسکن (برنامه ریزی و تحولات)	۲۶
۲۰	-	۳۶	۳۶	۲	حمل و نقل شهری	۲۷
-	-	۳۶	۳۶	۲	بازسازی کالبدی (مناطق آسیب دیده)	۲۸
-	-	۳۶	۳۶	۲	مرمت و احیای بافت قدیمی شهری	۲۹
		۲۱۶	۲۱۶	۱۲	جمع	

بخش سوم

شرح دروس دوره دکتری شهرسازی

کاربرد روشهای کمی در برنامه‌ریزی

تعداد واحد: ۲

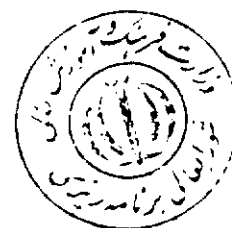
نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت و بررسی و تحقیق در زمینه انواع روشهای کمی برنامه‌ریزی و نحوه کاربرد آنها در مورد حل مسائل شهری آینده‌نگری، تصمیم‌گیری و اجرا و مدیریت.

سرفصل‌های درس:

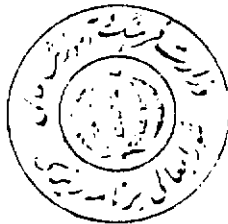
- ۱ - روشهای آینده‌نگری
 - روشهای ماتریس
 - مدل‌های خطی
 - مدل‌های غیر خطی
 - مدل‌های احتمالی
- ۲ - روشهای بهینه‌ای
 - روشهای بهینه‌جویی پایه‌ای
 - برنامه‌ریزی ریاضی
- ۳ - روشهای تجزیه و تحلیل مسائل شهری
 - روش مانس یا شبیه‌سازی
 - روش بازی
 - مدل بوری
 - مدل جاذبه‌ای
- ۴ -
 - PERT
 - C.P.M.
 - PPBS
 - برنامه‌نویسی خطی
- ۵ - روشهای ارزیابی جزئی Partial Evaluation Techniques
 - روشهای تحلیل تاثیر هزینه Cost - effective Analysis

- روشهای ماتریسی برای تحلیل سریع
- روش ماتریسی گولر
- روشهای جامع ارزیابی
- روش بررسی نسبت هزینه به سودمندی اجتماعی S.C.B.A.
- روش جدول موازنه برنامه‌ریزی P.B.S.
- ماتریس اهداف اقدامات G.A.M.

روش تدریس:

با توجه به اینکه روشهای کمی یکی از زمینه‌های مهم حل مسائل و مشکلات شهری به‌شمار می‌رود، بنابراین استاد این درس در مرحله نخست اصول و مبانی روشهای مورد نظر را بصورت خلاصه در کلاس ارائه می‌دهد و سپس از صاحب‌نظران مربوطه دعوت می‌نماید که تجربیات عملی خود را در مورد کاربرد روشهای فوق به کلاس ارائه دهند. دانشجویان ملزم خواهند بود گزارش دائمی در موارد فوق تهیه و تسلیم استاد نمایند. هم‌چنین هر کدام از دانشجویان در یک یا چند مورد از روشهای فوق بصورت مشخص تحقیق را بعهده خواهند گرفت و نتایج حاصله را بصورت گزارش و در صورت لزوم نقشه، عکس و اسلاید، تسلیم استاد خواهند نمود.

شهرسازی و فرهنگ اسلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: مکتب اسلام دیدگاه خاص خود را در برخورد با مسائلی چون انسان، کمال انسان و محیط زیست مناسب او دارد. این دیدگاه خاص هویت ویژه‌ای را برای شهر اسلامی رقم می‌زند. از آنجا که موج تحولات ناشی از انقلاب صنعتی و نظام سرمایه‌داری جهانی در برخورد با جوامع اسلامی اثرات مخربی بر شهر و شهرسازی اسلامی داشته است و نیز از آنجا که تدوین یک چهارچوب استوار برای رسیدن به اهداف، اصول و معیارهای شهرسازی اسلامی شناخت اولیه از مسائل شهر و شهرسازی در قالب مکتب را می‌طلبد لذا این درس با هدف هدایت دانشجویان در بازیافت و بازشناخت مبانی مقدماتی نظریه شهرسازی اسلامی در نظر گرفته شده است. بدین ترتیب دانشجویان ضمن آشنایی و مراجعه به منابع و آشنایی با موضوعات سرفصل‌های درس در مورد یا مواردی از سرفصل‌های داده شده به تحقیق و تفحص پرداخته و یافته‌های خود را بصورت سمینار یا رساله تحقیقی ارائه خواهد داد.

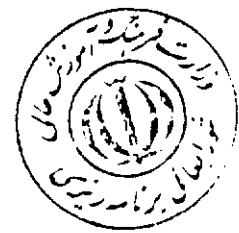
سرفصل‌ها:

- ۱ - فلسفه خلقت جهان و انسان از دیدگاه اسلام.
- ۲ - رابطه انسان با جهان هستی از دیدگاه اسلام (محیط طبیعی و محیط مصنوع).
- ۳ - کمال انسان و انسان کامل از دیدگاه اسلام.
- ۴ - خصوصیات اجتماع اسلامی (امت).
- ۵ - شناخت کلی وظایف فرد مسلمان نسبت به اجتماع و محیط.
- ۶ - خصوصیات کلی مجتمعات زیستی (از جمله شهر) از دیدگاه اسلام.
- ۷ - اثر ارزشهای اسلامی بر فضاهای زیستی (گذشته و حال).
- ۸ - روابط اجتماعی در داخل فضاهای زیستی از دیدگاه اسلام (با تاکید بر

روابط خانوادگی و همسایگی).

- ۹ - خصوصیات فضای زیستی (خانه) از دیدگاه مکتب اسلام.
- ۱۰ - شهر از دیدگاه قرآن و احادیث و اخبار.
- ۱۱ - اثرات محیط زیست انسانی (بویژه شهر) بر انسان مسلمان و بلعکس.
- ۱۲ - تاریخ شهر و شهرنشینی در جهان اسلام (با تأکید بر مدینه‌النبی).
- ۱۳ - اثر فرهنگهای بیگانه بر شهرهای دوران اسلامی در دوران معاصر (بویژه بر روابط انسانها در داخل جامعه شهری).
- ۱۴ - شهرسازی اسلامی و جهان پیشرفته امروز (شهرسازی اسلامی در گذشته، حال و آینده).
- ۱۵ - اثر متقابل فضاهای زیستی (محلات - شهرها - شهر و روستا) در جهان اسلام تا زمان انقلاب صنعتی.
- ۱۶ - مبانی نظری و فلسفی شهر اسلامی.
- ۱۷ - تفکرات و نظریات موجود در مورد شهر و شهرسازی اسلامی از آغاز تا امروز.
- ۱۸ - خصوصیات مشترک شهرهای مهم اسلامی صرفنظر از اقلیم و فرهنگ و قومیت.
- ۱۹ - اندازه‌ها و مقیاس‌ها و معیارها در شهرسازی اسلامی.
- ۲۰ - اولویت‌ها در شهرسازی اسلامی.
- ۲۱ - هویت و اصالت در شهرسازی اسلامی.
- ۲۲ - نقش و وظیفه شهروند مسلمان در شهر اسلامی.
- ۲۳ - قوانین و مقررات خاص شهری در شهر اسلامی از دیدگاه حقوق قضایی و مدنی اسلامی.
- ۲۴ - بررسی تطبیقی خصوصیات فضاهای خصوصی، نیمه‌عمومی و عمومی در شهرسازی اسلامی و سایر نگرشهای شهرسازانه در جهان.
- ۲۵ - مبانی چهارچوب نظریه شهرسازی اسلامی.

روش تدریس:

این درس بصورت سمینار ارائه می‌گردد و با توجه به موضوعات مختلف از اساتید و صاحب‌نظران دعوت بعمل می‌آید. دانشجویان موظف به شرکت در جلسات سمینار می‌باشند و

در پایان هر ترم هر یک از دانشجویان موظفند با راهنمایی و تأیید استاد مربوطه درباره یک یا چند سرفصل مرتبط با هم یا مواد دیگری که ارتباط با موضوعات سرفصل‌های فوق داشته باشد مقاله‌ای که کمتر از ۱۴ صفحه A4 نباشد ارائه نمایند. ضمناً منابع بوسیله اساتید مربوطه تعیین خواهد شد.

شهرسازی معاصر

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: بررسی و تحلیل تجربیات شهرسازی در دوران معاصر در ایران و جهان و نحوه نگرش مکاتب مختلف به محیط مصنوع، تحلیل شرایط امروز.

سرفصل‌های درس:

- ۱ - بازسازی پس از جنگ و تجربیات شهرهای جدید.
- ۲ - شهرهای جدید در جهان سوم.
- ۳ - تفکر شهرسازی جدید در ایران.
- ۴ - شهرهای جدید ژاپن.
- ۵ - بررسی و تحلیل تجربیات برازیلیا، کانرا، تسوکو، ...
- ۶ - شهرهای جدید در ایران.

محیط زیست انسان

تعداد واحد: ۲

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی و تأثیرات مسایل مربوط به محیط طبیعی در شهرسازی در طول زمان و نیازهای عصر حاضر و کاربرد شناخت محیطی در برنامه ریزی و طراحی شهری بالاخص در مورد طراحی فضای باز و سبز شهری.

سرفصل های درس:

- ۱ - شناخت عوامل محیطی.
- ۱ - ۱ - شناخت عوامل اقلیمی.
- ۱ - ۱ - ۱ - عوامل اقلیمی در محیط طبیعی.
- ۱ - ۱ - ۲ - عوامل اقلیمی در محیط شهری.
- ۱ - ۲ - تقسیمات اقلیمی در ایران.
- ۱ - ۳ - اقلیم خرد.
- ۱ - ۴ - آلودگی هوا و منابع آن.
- ۱ - ۵ - طراحی محیط و محدودیت های اقلیمی.
- ۲ - آب و مسائل آن در شهر.
- ۲ - ۱ - آلودگی آب و منابع آن.
- ۲ - ۲ - اثرات آلودگی آب بر فضاهای شهری.
- ۳ - خاک و مسائل آن در شهر.
- ۳ - ۱ - آلودگی خاک و منابع آن.
- ۳ - ۲ - اثرات آلودگی خاک بر گیاهان و فضاهای سبز شهری.
- ۴ - صدا در شهر.
- ۴ - ۱ - آلودگی صوتی و منابع آن.
- ۴ - ۲ - اثرات آلودگی صوتی بر انسان.
- ۵ - اهمیت توسعه فضای سبز در بهسازی محیط شهری.
- ۶ - ارتباط میان برنامه ریزی محیطی و برنامه ریزی شهری.

۷ - بررسی تجربیات برنامه‌ریزی محیطی و نقش آن در بهسازی محیط‌های

شهری در دوران حاضر.

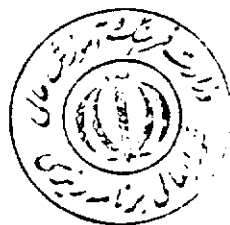
۸ - اصول و مبانی طراحی محیط.

روش تدریس:

تدریس بصورت سمینار و میزگرد با ارائه کنفرانس‌ها از طریق استاد و

صاحب‌نظران مدعو، مطالعات موردی دانشجویان و ارائه بحث و تبادل

بصورت جمعی، انجام خواهد شد.

جنبه‌های حقوقی، قانونی و عرفی شهرسازی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنائی، بررسی و تحقیق در مسائل حقوقی، قانونی و عرفی شهرسازی و ضوابط و مقررات عمده داخلی در طرح‌ریزی فیزیکی شهرها و مناطق.

سرفصل‌های درس:

- ۱ - مرور اجمالی در علم حقوق: تعاریف، طبقه‌بندیها و جایگاه حقوق شهری و شهرسازی در علم حقوق، حق حاکمیت دولتی در اجرای ضوابط شهرسازی.
- ۲ - آشنائی اجمالی با شهرداری و وظایف و اختیارات آن: تعریف و فلسفه ایجاد شهرداری و اصول و وظایف و اختیارات آن، جایگاه طرح و برنامه‌ریزی شهری در شهرداری و سازمان آن، اصول کلی گردش کار شهرداری در رابطه با طرح‌ریزی فیزیکی و اجرای طرح‌های مذکور.
- ۳ - قوانین و مقررات پایه‌ای در طرح‌ریزی فیزیکی محلی و منطقه‌ای: اصول و ضوابط سازمانی، وظایف و هدف‌ها، طرح‌ریزی محلی و منطقه‌ای و رابطه آنها، با یکدیگر از لحاظ قانونی، اصول کلی گردش کار در طرح‌ریزی فیزیکی و اجرای آن.
- ۴ - بررسی فقه اسلام و ضوابط حقوقی اسلامی در رابطه با شهر و شهرداری و طرح‌ریزی فیزیکی.
- ۵ - ضوابط و مقررات عمده و اصلی در طرح‌ریزی فیزیکی شهرها و مناطق: منطقه‌بندی و کاربری زمینی و اصول ضوابط و مقررات مربوط به آن، تفکیک و آماده‌سازی اراضی، نوسازی و بهسازی و سازمان‌دهی بافت موجود شهری و روستائی، گذریندی شهری و مناطق و ضوابط حقوقی مربوط به آن. نقشه رسمی در شهرها و مناطق و کاربرد آن از لحاظ قانونی.

۶ - ضوابط و مقررات ساختمانی و رابطه آن با ضوابط و مقررات طرح‌ریزی شهری و شهرسازی. بررسی مقایسه‌ای ضوابط و مقررات ساختمانی چند کشور.

نحوه تدریس:

در این درس استاد مربوطه مطالب عمده و اصولی را مطرح می‌نماید و کلاس عمدتاً بصورت سمینار با شرکت دادن دانشجویان در مباحث اداره خواهد شد. همچنین با صلاح دید استاد در موارد لزوم از سایر اساتید و صاحب‌نظران برای شرکت در مباحث کلاس دعوت به عمل خواهد آمد.

زیبائی شناسی شهری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

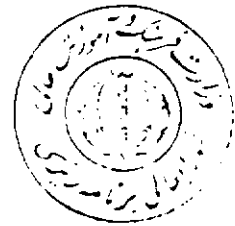
هدف: آشنائی با جنبه‌های فلسفی زیبایی شناسی، تعریف ماهیت زیبایی شناسی شهری و آشنایی با کیفیت و اهمیت بصری محیط، روشهای تجربه و تحلیل و ارزیابی جنبه‌های زیبایی شناسی محیط، تئوری‌های زیبایی شناسی شهری.

سرفصل‌های درس:

- ۱ - فلسفه وجودی زیبایی شناسی و زیبایی در مکاتب غرب و شرق.
- ۲ - روشهای تجزیه و تحلیل و ارزیابی زیبایی.
- ۳ - تئوری‌های زیبایی شناسی.
- ۴ - زیبایی شناسی شهری.
- ۵ - زیباسازی و مبلمان شهری.
- ۶ - الینه فضای سبز در زیبایی‌های شهری.

روش تدریس:

تدریس بصورت بحث و تبادل نظر و مشارکت دانشجویان در بحث میان استاد و مدعوین خواهد بود.

تئوری‌های جدید شهرسازی

تعداد واحد: ۳

نود واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس: هدف این درس بررسی، تحلیل و مقایسه تئوری‌هایی است که در قرن معاصر در زمینه شهرسازی در دنیا پدید آمده است. این تئوری‌ها که ماهیتاً تئوری‌های کاربردی بوده و به منظور توصیف، تشریح، بیان و اندازه‌گیری پدیده‌های مربوطه تدوین شده‌اند، بطور کلی تحت تأثیر دو تفکر و با جریان عمده بوجود آمده‌اند: یکی اعتقاد به علم و منطق (علم و خودگرایی) و دیگری نهضت‌های اصلاح طلبانه‌ای که به تبع از اندیشه‌های اجتماعی و با اندیشه‌های خیالپردازانه، طی این قرن شکل گرفته‌اند.

یک دسته از این تئوری‌ها، نظیر تئوری‌های مربوط به نظام ارزشی و با تئوری‌های معرفت‌شناسی که فلسفه وجودی و ماهیت علم - هنر شهرسازی را بررسی می‌کند را که در حقیق بر تئوری‌های معمولی حاکمیت دارند و زمینه‌ساز هرگونه تفکر و فعالیت شهرسازی است می‌توان متأثری نامید.

دسته دیگر تئوری‌های متعارف شهرسازی است که آنها را می‌توان به دو گروه عمده تئوری‌های مربوط به محتوی (شهر و تئوری‌های مربوط به روش و متدولوژی (شهرسازی) تقسیم کرد. تئوری‌های مربوط به شهر، خود به دو دسته تئوری‌های مربوط به فرم (شکل) شهر و تئوری‌های مربوط به عملکرد شهر تقسیم می‌شود. از طرف دیگر تئوری‌های مربوط به شهرسازی نیز به دو گروه تئوری‌های علمی شهرسازی و تئوری‌های هنری‌ذهنی قابل تکلیفک است. تئوری‌هایی که موضوع فرم شهر و روشهای هنری‌ذهنی را مورد توجه قرار داده‌اند معمولاً و سنتاً در قالب طراحی کالبدی-فضائی و آنجائیکه موضوع عملکردهای شهری و روشهای علمی را مدنظر داشته‌اند عمدتاً در چارچوب برنامه‌ریزی

برنامه‌ریزی غیر کالبدی (اقتصادی، اجتماعی، انسانی،...) تدوین شده‌اند.

سرفصل‌های درس:

مباحث زیر بخشی از مطالب مورد بحث در این درس خواهد بود:

الف - در رابطه با نظام ارزشی شهرسازی

- برنامه‌ریزی - طراحی هنجاری

- برنامه‌ریزی - طراحی ارشادی

- برنامه‌ریزی - طراحی آموزشی اجتماعی

- برنامه‌ریزی - طراحی حمایتی

ب - در زمینه معرفت‌شناسی شهرسازی

- پدیده‌شناسی عملی

- پدیده‌شناسی محیط (رابطه انسان - محیط)

- تئوی بحرانی

- تئوری‌های انسان‌گرایان

- فلسفه علوم

ج - در زمینه روش و متدولوژی شهرسازی

- فرآیند برنامه‌ریزی - طراحی جامع عقیدتی

- برنامه‌ریزی مقطعی

- برنامه‌ریزی توسعه

- برنامه‌ریزی ابدای

- برنامه‌ریزی تعدیلی

- برنامه‌ریزی تخصیصی

- برنامه‌ریزی عملکردی

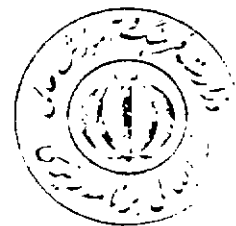
- تئوری‌های تصمیم‌گیری

د - در زمینه شهر و شهرسازی (محتوا)

- زیباشناسی شهری

- تاریخ شهرها و نوشهرها

- نوگرانی (مدرنیزه)

- واقع گرایی
- نماد گرایی
- رفتار گرایی
- ساختار گرایی
- عملکرد گرایی
- آینده گرایی
- خیال پردازی
- طبیعت گرایی
- متابولیزه
- زمینه گرایی
- خرد گرایی
- خرد گرایی نو
- معانی بیان و...
- زبان شناسی

روش تدریس:

ارائه مطالب اساسی درس توسط مدرس، تعیین منابع مطالعه برای دانشجویان جهت بحث در کلاس، تحقیق انفرادی روی موضوعات اصلی درس.

برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: ایران دارای یک نظام برنامه‌ریزی ملی عمرانی میان مدت (پنجساله) است که کلیه بخشهای اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی را دربر می‌گیرد ولی توزیع برنامه‌های مشخص آن الزاماً دارای بعد محلی، منطقه‌ای و ملی است یعنی فضای حیاتی را در این سه مقیاس شدیداً تحت تأثیر قرار می‌دهد. به عبارت دیگر نظام شهرنشینی و توسعه روستائی و توزیع جمعیت و فعالیتهای انسانی در کشور تابعی از نظام برنامه‌ریزی ملی است. لذا بدون درک صحیح نظام برنامه‌ریزی ملی و استانی، برنامه‌ریزی شهری چیزی ذهنی و تخیلی خواهد بود.

هدف از ارائه این درس آشنا کردن دانشجویان دوره دکتری شهرسازی با نظام برنامه‌ریزی ملی، و تأثیرات متقابل این نظام و اقدامات برنامه‌ریزی شهرسازی و عمران منطقه‌ای است که هر یک از این سه نظام نقش عمده‌ای را در تنظیم و تحول تدریجی فضای فعالیت انسانی در مقیاسهای کلان (ملی) منطقه‌ای و شهری ایفا می‌نمایند.

سرفصل‌های درس:

برنامه‌ریزی در مقیاس ملی و منطقه‌ای. ابعاد برنامه‌ریزی: بعد زمانی و منطق تعیین آن. ابعاد بخشی و ماهیتی برنامه‌ریزی. خاستگاه و جایگاه برنامه‌ریزی در نظام سیاسی و اقتصادی. منطق برنامه‌ریزی ملی و ریشه‌های آن. فرایند برنامه‌ریزی ملی و تسری آن به مقیاس منطقه‌ای و محلی. الگوهای قبل و بعد از انقلاب اسلامی ایران. شناخت منابع و محدودیتهای برنامه‌ریزی ملی. تحول در الگوها و دلایل زیربنائی آن.

برنامه‌ریزی منطقه‌ای. سابقه تاریخی در ایران. الگوهای انتخابی و تجربی. پدیده آمایش سرزمین. تجربه و سرنوشت آن. ابعاد زمانی بلندمدت و میان‌مدت. مشکلات ادغام برنامه‌ریزی آمایش و برنامه‌ریزی ملی و

شهرسازی در ایران. جمع‌بندی و ارزشیابی.

روش تدریس:

این درس بصورت ترکیبی از تدریس، برخورد با واقعیات عینی و تجزیه و تحلیل با مشارکت دانشجویان خواهد بود بدین ترتیب که در نیمه اول ترم اصول و مبانی و روشهای برنامه‌ریزی ملی و استانی تدریس می‌شود. در نیمه دوم از یک‌سوز متخصصین و دست‌اندرکاران برنامه‌ریزی ملی و استانی دعوت می‌شود که تجربیات خود با دانشجویان در میان بگذارند و از سوی دیگر به دانشجویان امکان داده می‌شود که برنامه ملی و ترکیبات بخشی و بین بخشی و برنامه‌ریزی زیربنائی و روبنائی را از نزدیک بررسی و تحلیل و انتقاد نمایند. در فرصت‌های متناسب نیز از متخصصین بین‌المللی برای صحبت با دانشجویان دعوت بعمل خواهد آمد.

دانشجویان علاوه بر مشارکت در امتحان نظری، تحقیقاتی در روابط متقابل برنامه‌ریزی ملی و شهرسازی بعمل خواهند آورد و نمره تحقیق و امتحان مساوی خواهد بود.

برنامه‌ریزی تطبیقی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: برنامه‌ریزی ملی و منطقه‌ای - تئوری‌های جدید شهرسازی

مقدمه: برنامه‌ریزی در هر کشوری - صرف‌نظر از مقیاس آن، تابعی از نظام سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن کشور است. اگرچه متخصصین و پژوهشگران بین‌المللی کوشش فراوان کرده‌اند که به الگوهای نسبتاً مشخص برنامه‌ریزی در مقیاس کلان و خرد در رابطه با نوع اقتصاد ملی دست یابند ولی واقعیت آنست که از یکسو به تعداد کشورهای جهان الگوی برنامه‌ریزی وجود دارد و از سوی دیگر این الگوها دائماً در حال تحول‌اند که این تحول از یکطرف ناشی از تغییرات در الگوی سیاسی و اقتصادی هر کشور است و از طرف دیگر ناشی از انتقال تجربه بین کشورها در سطح بین‌المللی می‌باشد.

هدف: هدف از این درس آشنا نمودن دانشجویان به این مسائل است. مهم‌ترین و متمایزترین الگوهای برنامه‌ریزی مربوطه به کشورهای با نظام قوی تصمیم‌گیری مرکزی تا غیرمتمرکزترین آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و وضعیت خاص ایران با این الگوها مقایسه می‌شود و به بسیاری از چراهائی که در این زمینه مطرح است پاسخ داده خواهد شد. دانشجویان در پایان ترم علاوه بر درک صحیح نظامات برنامه‌ریزی در جهان، باید بتوانند وضعیت خود را در رابطه با واقعیت‌های برنامه‌ریزی بخوبی تشخیص دهند.

سرفصل‌های درس:

مختصات نظام برنامه‌ریزی در متن نظام تصمیم‌گیری. الگوهای اصلی. رابطه الگو با ساختار سیاسی و اجتماعی و اقتصادی. حالت و الگوی برنامه‌ریزی در نظامات متمرکز و غیرمتمرکز. دلایل تحول‌پذیری الگوها در زمان و مکان. الگوهای متداول در کشورهای پیشرفته صنعتی با کشورهای جهان سوم. مکانیزم‌های تحقق برنامه‌ها در مقیاس ملی و

شهری. موفقیتها و ناامیدیهای هر یک از الگوها. نقش مردم در برنامه‌ریزی. نقش دولت در تشخیص مصالح ملی و نحوه مشارکت مردم بصورت مستقیم و غیرمستقیم. تجربه فرانسه، انگلستان، امریکا، امریکای جنوبی. منابع و محدودیتها. مکانیزمهای تشویقی و بازدارنده. قوانین و غیره. درسهائی که باید از این مقایسه آموخت.

روش تدریس:

این درس ترکیبی از تدریس نظامات متمایز بین‌المللی برنامه‌ریزی و کار تحقیقی خواهد بود. بدین ترتیب که ماتریسی که در یک بعد آن نظامات سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و بعد دیگر آن برنامه‌ریزی در مقیاس ملی - منطقه‌ای و شهری و روستائی را تشکیل می‌دهد ترسیم شده و پارامترهای تصمیم‌گیری، حرکت و توزیع منابع در جهت تحقق برنامه‌ها، جنبه‌های نهادی برنامه‌ریزی، قوانین، روشها و مهمتر از همه نحوه مشارکت مردم در فرایند برنامه‌ریزی مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهند گرفت. دانشجویان علاوه بر مشارکت در کلاس و امتحان مربوطه در زمینه یک کشور بخصوص و مقایسه بعد مورد مطالعه در آن کشور و ایران کار تحقیقی انجام خواهند داد.

شکل شناسی شهری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت سیمای شهر و بدست آوردن تجربه در شکل شناسی از طریق بررسی و آنالیز عناصر تشکیل دهنده سیمای شهر و تأثیرات هر یک از موارد در جنبه‌های کلی بصری و بوجود آوردن ویژگی‌های شکل شناختی.

سرفصل‌های درس:

- ۱ - عناصر تشکیل دهنده سیمای شهری
- ۲ - درک فضا، هویت سه‌بعدی فضای ساخته شده (ساختمان) و فضای شهری
- ۳ - ارتباط میان فضا و حرکت و زمان
- ۴ - ادراک فضای شهری و اصول و مفاهیم زیباشناسی عملکرد فضای شهری
- ۵ - تأثیر شکل و رنگ در هویت فضائی
- ۶ - تأثیر نیروهای طبیعی و فیزیکی در شکل‌گیری اشیاء و بافت و فضا
- ۷ - شکل و هویت فضا و تاریخ معماری
- ۸ - مسأله‌شناسی کالبد شهری

روش تدریس:

محتوای سرفصل این درس توسط استاد مربوطه تدریس می‌شود و در مواردی از سایر اساتید صاحب‌نظر برای بحث بصورت سمیناری دعوت می‌شود. انجام یک تحقیق در مباحث ایراد شده توسط دانشجویان صورت خواهد گرفت. گزارش ارائه شده توسط دانشجویان باید به صورت نوشته و تصویر، روشن و خوانا باشد.

این تحقیق که حکم آزمون را دارد براساس مشاهده صورت می‌گیرد. بدین معنی که دانشجویان برای ادراک اصولی مسئله باید از فضاها و

شهرهایی که واجد ارزش بصری هستند بازدید کنند.
ارزیابی کار دانشجویان از طریق تحقیق و آزمون نظری صورت خواهد
گرفت.

نظریه‌های منظرسازی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس: آشنایی با نظریه‌ها و مفاهیم منظرسازی و فلسفه وجودی آن و وجوه تمایز و تشابه با زمینه‌های دیگر طراحی مثل معماری و طراحی شهری.

آشنایی با مناظر بعنوان دربرگیرنده ارزشهای عینی و ذهنی محیط طبیعی و ارزشهای فرهنگی و اجتماعی به منظور دستیابی به اصولی جهت تعیین ارزشهای محیطی.

آشنایی با مناظر بعنوان بیان کننده حالات قابل رویت شکل یافتگی منطقه و توصیف کننده تاریخی عملکرد انسان بر روی محیط طبیعی و تأثیر مناظر در تطور هنری از رنسانس تا رمانتیسیسم، در اسلام و در مکاتب شرق دور آشنایی با مکاتب منظرسازی در دنیای امروز.

سرفصل‌های درس:

- ۱ - مناظر و منظرسازی در دوران باستان.
- ۲ - مناظر و منظرسازی در قرون وسطی.
- ۳ - رنسانس و منظرسازی.
- ۴ - مناظر در دوران اسلامی و دست آوردهای منظرسازی.
- ۵ - هنر باغ و پردیس‌سازی در ایران.
- ۶ - جامعه صنعتی و نیاز جستجوی طبیعت و معماری با طبیعت.
- ۷ - روشهای درک و ارزیابی مناظر.
 - ۱ - ۷ - عناصر طبیعی مناظر.
 - ۲ - ۷ - عناصر فرهنگی مناظر.
- ۸ - نحوه دخالت انسان در طبیعت و مناظر.
- ۹ - برنامه‌ریزی و طراحی مناظر (منظرسازی).
- ۱۰ - بررسی مقایسه‌ای روش‌های منظرسازی و مکاتب مربوط در دنیای امروز.

روش تدریس:

تدریس بصورت ارائه مطالب اصلی بوسیله استاد بحث و تبادل نظر بصورت سمینار از طرف دانشجویان و مدعوین خواهد بود. دانشجویان در یکی از موارد طرح شده، تحقیق کوتاه مدت انجام خواهند داد.

تاریخ شهر و شهرنشینی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: بررسی و استفاده از تجربیات تاریخی و آگاهی بدست آمده در دوره‌های آموزشی قبلی برای جهت دادن به پژوهش‌های تاریخی.

سرفصل‌های درس:

- ۱ - بررسی و تحلیل و پژوهش در فلسفه شکل و احداث شهرهای باستانی تا قبل از اسلام با ذکر مطالعات موردی.
- ۲ - بررسی و پژوهش در فلسفه شکل و احداث شهرهای تاریخی پس از اسلام.
- ۳ - بررسی و مقایسه شهرهای اسلامی و شهرهای قرون وسطی.
- ۴ - تأثیرات فرهنگی رنسانس در ساختار کالبدی شهر.
- ۵ - انقلاب تکنولوژیک و شهرسازی.
- ۶ - تأثیرات جنگ دوم جهانی در شهرسازی.
- ۷ - دوران پس از جنگ.
- ۸ - آینده‌نگری.

شهرسازی دوره اسلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: شهرسازی و فرهنگ اسلامی

هدف: آشنایی با شهرسازی اسلامی در ایران و جهان و بررسی نحوه تأثیر تفکر اسلامی بر ساخت و بافت فضاهای شهری.

سرفصل‌های درس:

- ۱ - بررسی دوران تاریخی شهرسازی اسلامی.
- ۲ - شهرهای اسلامی در ایران.
- ۳ - شهرهای اسلامی در جهان.
- ۴ - بررسی تأثیرات تفکر اسلامی بر ساخت شهرها و معماری شهرهای اسلامی.
- ۵ - عناصر اصلی شهری در شهرهای اسلامی.
- ۶ - بررسی نمونه‌های مطالعاتی - قاهره، اصفهان، فارس، الجزایر، دمشق.

روش تدریس:

موارد دروس از طریق استاد عنوان شده و با بررسی‌های نمونه‌ای بحث و تبادل نظر به عمل خواهد آمد.

سیر اندیشه‌های شهرسازی

تعداد واحد: ۲

نوع درس: نظری

پیش‌نیاز: تاریخ شهر و شهرنشینی

هدف: بحث و بررسی تحولات در اندیشه شهرسازی و مکاتب آن از انقلاب صنعتی به بعد تا دوران حاضر و بررسی فلسفه و تفکر شخصیت‌های برجسته هر مکتب در این دوران و استفاده از دانش‌های بدست آمده برای جهت دادن و برقرار کردن ارتباط تفکر آینده‌نگر و تفکرات تاریخی.

سرفصل‌های درس:

- ۱ - مقدمه‌ای بر سیر تحول اندیشه‌های مهندسی - معماری و بوجود آمدن نظریه‌های شهرسازی.
- ۲ - شهرسازی در اوایل قرن بیستم.
- ۳ - تفکرات شهرسازی پس از جنگ دوم جهانی.
- ۴ - تفکرات شهرسازی تا دهه ۱۹۸۱.
- ۵ - انقلاب تکنولوژیک و تفکرات شهرسازی.
- ۶ - تفکرات شهرسازی و آینده‌نگری قرن بیست و یکم.
- ۷ - جایگاه ایران و شرایط ویژه آن در تفکرات شهرسازی.

روش تدریس:

پس از ارائه درس در بخش‌های عمده دانشجویان در یکی از موارد پژوهش کوتاه مدت را آغاز نموده و در جلسات مباحثه شرکت خواهند نمود و حاصل در پایان ترم جمع‌بندی خواهد شد.

تاریخ و تحولات مسکن در ایران

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: ندارد

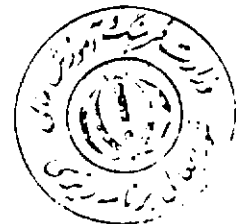
هدف: معماری مسکن و سبکهای خانه‌سازی بعنوان یکی از عوامل مهم تولید، گسترش، موفقیت یا عدم موفقیت برنامه‌ریزی مسکن در ایران دارای اهمیت و جایگاه ویژه‌ای است. بررسی تاریخ و تحولات مسکن در ایران از دورانهائیکه به آرامی، با زمان، با توجه بن شرایط اقلیمی-محیطی و با مصالح محلی شکل می‌گرفت تا دورانی که خانه‌سازی سریع، و بازشناسی خصوصیات و ارزش‌های گذشته و حال موجود می‌آورد. در عین حال گسترش بسیار سریع شهرنشینی و احتیاجات روزافزون به مسکن در رابطه با حفظ ارزشهای معنوی، سنتی و انسانی از یکطرف و مسائل اقتصادی، فنی و نیروی انسانی از طرف دیگر به آزمایش گذاشته خواهد شد.

سرفصل‌های درس:

- معماری مسکن در بانتهای قدیمی شهری در ایران
- خانه‌سازی در اقلیم‌های متفاوت ایران
- اهمیت ویژه ایمنی - راحتی - خلوت و هویت در مسکن
- نقش مصالح و تکنولوژی در ایجاد و شکل‌گیری خانه
- مسائل مسکن در ایران و برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری در مسکن
- بررسی و نقد نمونه‌های اجرا شده مسکن در ایران

روش تدریس:

این درس بصورت سمیناری با عرضه مطالب عمده و اساسی توسط استاد و با شرکت فعال دانشجویان در بحث‌ها و سئوال و جواب اداره خواهد شد و هر دانشجو موظف است در پایان نیمسال یک کار تحقیقاتی که موضوع، مشخصات و حجم آن توسط استاد تعیین می‌شود ارائه دهد. در صورت صلاح دید استاد از سایر اساتید و صاحب‌نظران در جلسات سمیناری دعوت بعمل خواهد آمد.

سرمایه گذاری در توسعه شهری

تعداد واحد: ۲

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنائی، بررسی و تحقیق در سرمایه گذاری های بخش دولت و بخش خصوصی در سطوح مختلف توسعه شهری و همچنین نحوه و میزان سرمایه گذاری ها و دلایل موفقیت و یا عدم موفقیت آن در توسعه شهری است.

سرفصل های درس:

- ۱ - تولید ناخالص ملی و تشکیل سرمایه ثابت.
- ۲ - اعتبارات مالی و نحوه توزیع آن با توجه به اولویت های بخش های دیگر.
- ۳ - سیستم های بانکی و اعتبارات و وام های بانکی در رابطه با توسعه شهری.
- ۴ - دلایل بحرانی بودن توسعه شهری و تعیین اولویت ها و ایجاد هم آنگی ها.
- ۵ - نقش زمین در توسعه شهری و سرمایه گذاری بخش خصوصیت و عمومی در آماده سازی زمین.
- ۶ - مسائل مدیریت در کنترل و هدایت سرمایه گذاری برای توسعه شهری.
- ۷ - توزیع اعتبارات در بخش های مختلف توسعه شهری مانند تأسیسات شهری - مسکن - حمل و نقل شهری، فضای سبز و غیره.

نحوه تدریس:

این کلاس عمدتاً بصورت سمینار برگزار خواهد شد به این معنی که استاد مربوطه مطالب اصلی را بیان داشته و دانشجویان را به شرکت در مباحثات تشویق و ترغیب خواهد کرد. همچنین از سایر اساتید و صاحب نظران در مواقع لزوم برای ارائه مطالب و شرکت در مباحثات کلاس دعوت به عمل خواهد آمد.

مسکن (برنامه ریزی و تحولات)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت، بررسی و تحقیق در مسائل مسکن در جهان بطور اعم و مسکن در ایران بطور اخص. روشهای برنامه‌ریزی، مسائل مدیریت و اجرا. امکانات و نحوه سرمایه‌گذاری‌ها در بخش‌های دولتی و خصوصی، صنایع ساختمانی، تکنولوژی، کارگران متخصص و باتجربه. تحقیق در مورد تحولات مسکن، و موفقیت یا عدم موفقیت طرحهای اجرا شده منتخب (در جهان و ایران) با توجه به جنبه‌های فرهنگی، اقتصادی و کالبدی.

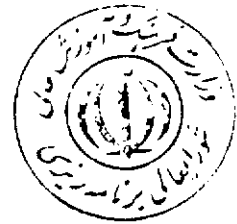
سرفصلهای درس:

- ۱- مسکن بعنوان یک معضل جهانی و دلایل تاریخی تئوری آن.
- ۲- برنامه‌ریزی مسکن و بررسی و تحقیق در روشهای علمی برنامه‌ریزی.
- ۳- مسائل مسکن در ایران.
- ۳-۱ بررسی حجم تولیدات مصالح ساختمانی.
- ۳-۲ تعداد کارگران متخصص در رشته‌های مختلف ساختمانی.
- ۳-۳ نحوه مدیریت، اجرا، در زمینه ساخت مجموعه مسکونی.
- ۳-۴ بررسی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و دولتی در زمینه مسکن.
- ۴- کاربری‌های مسکن در ایران با توجه به جنبه‌های اجتماعی فیزیکی، سیستم‌های اقتصادی و کالبدی.
- ۵- سرمایه‌گذاری در مسکن.
- ۶- بررسی و تحقیق در موفقیت یا عدم موفقیت در محله‌ها و مجتمع‌های مسکونی اجرا شده در ایران و جهان از نقطه‌نظرهای اجتماعی فرهنگی، کالبدی و برنامه‌ریزی و اجرا (عمدتاً بصورت تحقیقات فردی دانشجو با راهنمایی استاد).

روش تدریس:

با توجه به اینکه انتظار می‌رود دانشجویان دوره دکتری در دوره‌های فوق‌لیسانس شهرسازی و معماری با اصول کلی مسائل برنامه‌ریزی مسکن آشنا باشند استاد این درس پس از مرور اجمالی در مسائل مسکن روشهای برنامه‌ریزی را به آزمایش و بررسی خواهد گذاشت و به هر دانشجو وظایفی را در جهت تحقیق و ارائه آن در جلسات واگذار می‌نماید و نیز در زمینه بررسی و دلایل موفقیت یا عدم موفقیت طرحهای اجرا شده منتخب، نظرات خود را ارائه و از هر دانشجو خواهد خواست که در زمینه بخصوصی از طرحهای فوق، تحقیق نموده و گزارش کتبی ارائه دهند و همچنین طی این درس، بصورت معتناهی از صاحب‌نظران مسکن و مقامات مربوطه، دعوت به عمل خواهد آمد که نظرات خود را در زمینه مسائل مختلف مسکن، در کلاس ارائه دهند.

حمل و نقل شهری

تعداد واحد: ۲

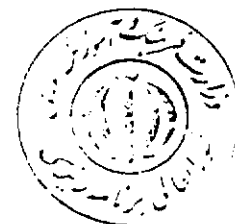
نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: / شناخت، بررسی، تحلیل و تحقیق در مسائل ترافیک و حمل و نقل در جهان بطور اعم و ایران بطور اخص.
- روشهای برنامه‌ریزی انواع سیستم‌های حمل و نقل و مدیریت آنها
- بررسی نحوه اجرای سیستم‌های حمل و نقل
- بررسی انواع متدولوژی، تجزیه و تحلیل عرضه و نیازها در زمینه حمل و نقل کشوری و بررسی تاسیسات زیربنایی هر یک از انواع سیستم‌های حمل و نقل

سرفصلهای درس:

- ۱ - ترافیک و حمل و نقل عمومی بعنوان یک مشکل مهم کشورهای جهان و ایران.
- ۲ - برنامه‌ریزی ترافیک حمل و نقل عمومی و تحقیق در روشهای علمی برنامه‌ریزی آن.
- ۳ - مسائل ترافیک و حمل و نقل عمومی در ایران.
 - ۳-۱ - بررسی انواع امکانات و مشکلات ترافیک و حمل و نقل در ایران و آشنایی با انواع برنامه‌ریزی در مقیاس شهر و منطقه و کشور.
 - ۳-۱-۱ - امکانات حمل و نقل جاده‌ای
 - ۳-۱-۲ - امکانات حمل و نقل راه آهن
 - ۳-۱-۳ - امکانات حمل و نقل هوایی
 - ۳-۱-۴ - امکانات حمل و نقل دریایی
- ۴ - بررسی اثرات زیست‌محیطی، انرژی، و ارتباطات متقابل، در برنامه‌ریزی ترافیک و حمل و نقل و چگونگی ارزیابی گزینه‌ها در سیستم‌های مختلف.

روش تدریس:

با توجه به سطح اطلاعات دانشجویان در دوره دکتری که انتظار می‌رود از مسائل کلی مربوطه به ترافیک و حمل و نقل آگاهی داشته باشند، استاد این درس پس از ارائه اجمالی روشهای برنامه‌ریزی ترافیک و حمل و نقل، به هر دانشجویی وظایفی در زمینه تحقیق در مسائل ترافیک و حمل و نقل واگذار خواهد نمود. همچنین پاره‌ای از طرحهای اجرا شده را در کلاس مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهد داد. دانشجویان ملزم خواهند بود در زمینه‌های بخصوص از مباحث مورد بحث به تحقیق بپردازند و گزارش کتبی ارائه دهند. در طی درس از صاحب‌نظران ترافیک و حمل و نقل و مقامات مربوطه دعوت بعمل خواهد آمد که نظرات خود را در زمینه ترافیک و حمل و نقل در کلاس ارائه دهند.

بازسازی کالبدی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تئوریهای جدید شهرسازی

هدف: شناخت و بررسی تحلیل و تحقیق در زمینه بازسازی کالبدی شهرها و روستاها با توجه به دیدگاههای تاریخی در جهان و در ایران با توجه به ۳ زمینه زیر:

- ۱ - روشهای برنامه‌ریزی بازسازی (برنامه‌ریزی، طراحی، اجرا) در مورد شهرهاییکه در اثر جنگ، زلزله، سیل، خراب می‌شوند.
- ۲ - روشهای برنامه‌ریزی (برنامه‌ریزی، طراحی، اجرا) در مورد مراکز شهری و حاشیه‌های شهری که دارای کیفیت‌های فقیرانه‌ای هستند.
- ۳ - تحقیق در زمینه موفقیت و یا عدم موفقیت طرحهای اجرا شده بازسازی در جهان و در ایران.

سرفصلهای درس:

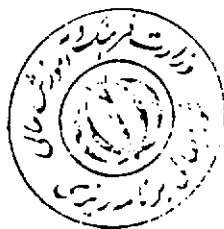
- ۱ - تعاریف و دلایل،
الف: جنگ - زلزله - سیل - طوفان - حرکت زمین.
ب: رشد جمعیت - مهاجرت بین روستاها و شهرها - تمرکز جمعیت‌ها در نواحی شهرهای بزرگ - تغییر عملکردها - و فساد بافت‌های شهری در مراکز شهری و حاشیه‌های شهری.
- ۲ - روش‌ها، چگونگی تجزیه و تحلیل در زمینه‌های مختلف مورد مطالعه.
- نگهداری، توسعه و ترمیم، بهسازی، تجدید حیات و مرمت شهری بازسازی، نوسازی.
- ۳ - بررسی قوانین و مشکلات و نحوه اجرای طرحهای بازسازی و نقش مؤسسات مختلف در این‌باره و نحوه هماهنگی آنها در ایران.
- ۴ - بررسی سلسله مراتب انواع برنامه‌ها و طرحهای بازسازی کالبدی در جهات تاسیسات روبنائی و زیربنائی.
الف - در مقیاس روستاها

- ب - در مقیاس شهرها
- ج - در مقیاس مناطق و در مقیاس کشور
- ۵ - بررسی نحوه شرکت بخش خصوصی و دولتی در بازسازی کالبدی در
زمینه‌های تأمین اعتبارات، بودجه، مدیریت و اجرا.
- ۶ - نحوه طراحی در رابطه با بازسازی کالبدی
- الف - در جاسازی
- ب - تجمیع
- ج - تعویض مکان

روش تدریس:

با توجه به اینکه بازسازی کالبدی در رابطه با جنگ و زلزله و سیل یکی از مهمترین معضلات کشور ما است، در مرحله نخست اصول برنامه‌ریزی و طراحی و تجربیات جهانی و تجربیات ایران در این زمینه ارائه می‌شود و با دعوت از صاحب‌نظران بازسازی، دانشجویان از اطلاعات و تجربیات آنان، بهره‌مند می‌گردند و سپس در زمینه‌های مختلف بازسازی کالبدی برنامه‌های تهیه شده و طرحهای اجرا شده بررسی می‌شود و دانشجویان ملزم خواهند بود وظایف محوله از سوی استاد را انجام و در جلسات تعیین شده گزارش خود را تسلیم استاد نمایند. هم‌چنین در زمینه بررسی طرحهای تهیه شده نیز دانشجویان در یکی از زمینه‌های تعیین شده گزارش کیفی به کلاس ارائه می‌نمایند.

مرمت و احیای بافت قدیمی شهری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: با وجود تلاش‌هایی که برای بهره‌وری از آروین‌های جهانی در گستره باززنده‌سازی بافت کالبدی شهرهای تاریخی، صورت می‌گیرند، شناخت و ارزیابی آنچه به‌عنوان حاصل از هر دوران و از هر کشوری به دست داده شده، به دشواری می‌تواند تحقق پذیرد زیرا، در عمل، بعد پدیده‌های محلی بر اندیشه‌ها و روش‌هایی که جهانی شناخته یا انگاشته می‌شوند، چیره می‌شود.

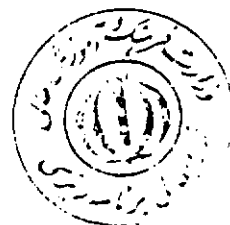
از این روی است که پژوهش و شناخت و بررسی نظریه‌ها و روش‌های باززنده‌سازی شهرهای تاریخی فرسوده یا آسیب دیده، به‌عنوان مقوله‌ای به میان گذاشته می‌شود که، همزمان، در هر دو گستره محلی - موضعی و جهانی مطرح است. در لزوم اندیشیدن به هر دو گستره پیش گفته، از میان تجربه‌های محلی - موضعی، هم به تجربه‌های جاری و به مسائل گونه‌گون موجود در این باب در کشورمان می‌پردازیم و هم به بعضی از تجربه‌ها از دیگر کشورها، و نیز آنچه راه و رسم اندیشیدن به باززنده‌سازی شهری در سطح جهانی شناخته می‌شود را مورد ارزیابی و سنجش قرار می‌دهیم.

سرفصل‌های درس:

شناخت و بررسی و سنجش مجموعه تجارب موجود در ایران و جهان به‌ویژه در دوران پس از جنگ اول جهانی با ایجاد ارتباطات علمی و تبادل و سنجش روش‌های مرمت شهری، شامل موارد زیر:

- بازشناسی وضعیت نیازها و دشواری‌های، امکانات و تدبیرهای مرمت شهری در ایران - با تکیه و قیاس با بارزترین نمونه‌های مرمت شهری موجود.

- بازشناسی و بررسی تطبیقی دست کم سه تجربه بارزتر از نمونه‌های

باززنده‌سازی شهرهای تاریخی در کشورهای اروپایی.
- بازشناسی و بررسی روند شکل‌گیری دانش مرمت شهری در ارتباط با
سیر تکاملی شهرسازی مدرن در جهان سده بیستم و پی‌گیری ریشه‌ها و
گرایش‌های مداخله در شالوده شهرهای قدیمی.
- روش‌های پژوهش و بررسی و تدوین طرح‌های مرمت شهری.
- بررسی وجوه میان دانش مرمت شهری به‌ویژه با تکیه بر رشته‌های
اقتصادی شهری - حقوق - جمعیت‌شناسی - مردم‌شناسی و تحرک
اجتماعی - بوم‌شناسی.

روش تدریس:

ارائه درس - کنفرانس از طرف استاد - انجام بررسی‌های موردی از طرف
دانشجویان و مباحثه و سنجش بررسی‌ها بصورت سمینار و میزگرد.

